

Poesia

Un futur a sota

JOSEP LOSADA

■ **Pere Ballart**

En el temps intermitent que li concedia la traducció dels sonets de Shakespeare, Txema Martínez componia l'obra que ha estat guardonada en la darrera edició del premi Carles Riba i que, segons sembla, el rescabava de totes les restriccions de què la fidelitat al gegant de Stratford el feia presoner. Sobre el fons d'aquelles immortals composicions, el nou poemari de l'autor de *Sentit* adquireix, com és lògic, una aparença libèrrima; no per l'estructura, regular i estacional, amb quatre apartats que discorren entre la primavera i l'hivern, sinó per la mesura, proteica i imprevisible, del seu vers irregular.

Com el títol feia presagiar, el cicle natural que posa la vida en saó i que fa que la consciència ens lligui ja per sempre a la roda de les generacions -la paternitat figura, per exemple, entre els motius més fèrtils del llibre- és al centre de les noves percepcions d'un jo poètic que ara aprecia les arestes de joia i de dolor descobertes de sobte en la successió dels seus dies.

El balanç d'aquest nou recull del poeta lleidatà és positiu, i tot va francament bé quan allò que assenta el poema és una situació moralment ben definida, o una anècdota rodona, manllevada o no

(Stefan Zweig davant les ombres, Pau entre els pins); de vegades cal dir que fins i tot l'altura emotiva de què és capaç Martínez és molt considerable (*Primer mirall, Nét, Oració al vent de la nit, Davant la teva tomba*) i que ha estat assolida gràcies a una admirable contenció, al fet de no engolar el vers.

Entenebrir els seus pretextos

Sovint també, però, el poeta juga a entenebrir innecessàriament els seus pretextos, i dispara un seguit d'imatges inconnexes que, més que una exigència del desenvolupament temàtic del poema, semblen formar part d'un projecte per impressionar el lector al preu d'un efectisme, verbalment impetuós, però de figures molt imprecisament expressionistes.

Parlant de la memòria, un vers de l'autor la defineix com "un futur a sota". És el futur que em sembla que espera, soterrat, que aquesta veu poètica sàpiga anar-lo a trobar sense vacil·lacions: la poesia de Txema Martínez, si m'és passada la metàfora, reïx com més es transforma en arrel i menys en pluja. En altres paraules, com més busca un sediment profund de situacions morals i menys es deixa temptar per una precipitació dispersa d'imatges que, com les roïnes, sovint no mulla a penes ni el terra.*

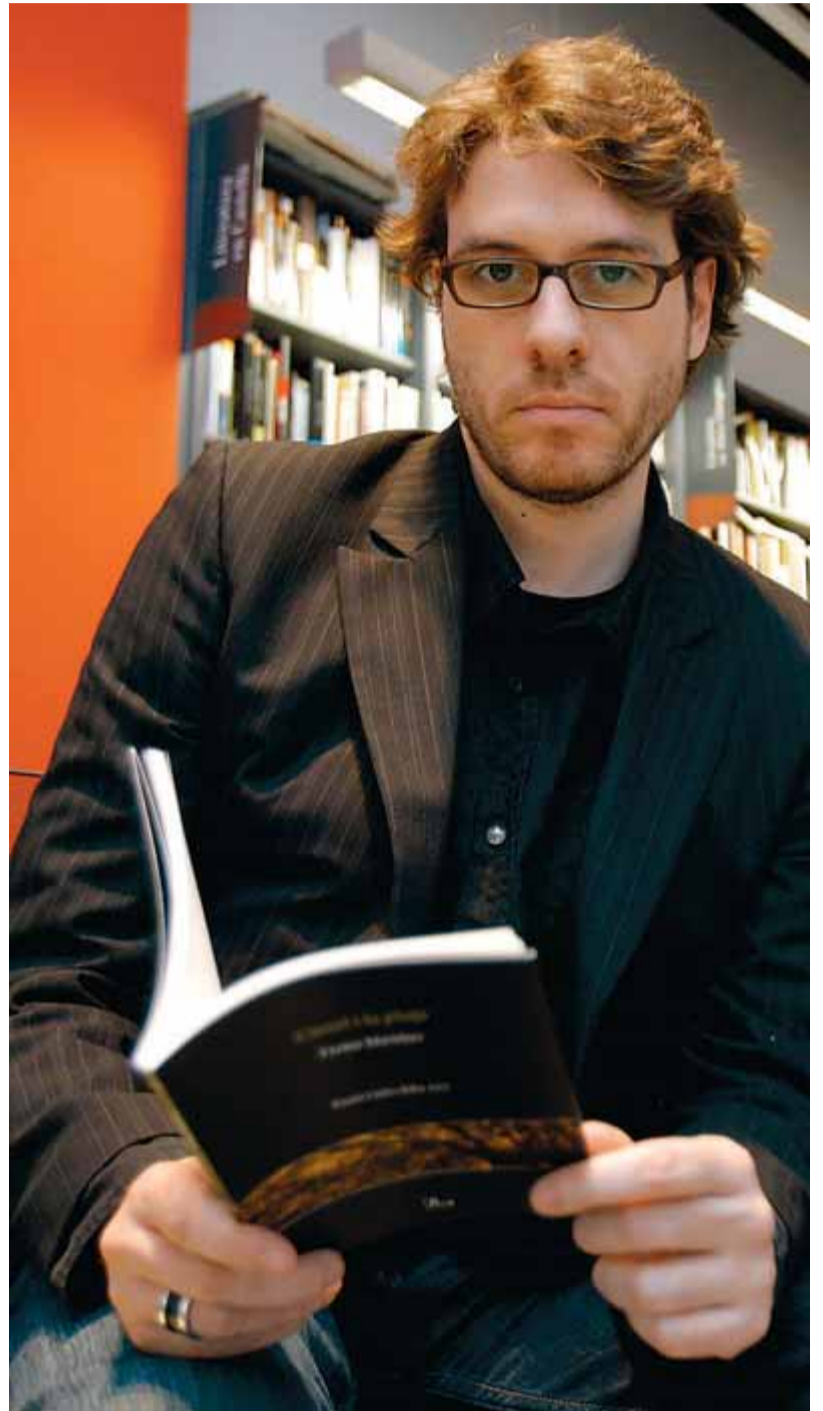

L'arrel i la pluja

Txema Martínez
Premi Carles Riba
Proa
Barcelona, 2008
Preu: 12,50 euros
Pàgines: 96

■ **El jove poeta lleidatà Txema Martínez publica el recull amb què va guanyar el Carles Riba, a la manera d'un almanac sentimental amb la maduresa i la paternitat com a motius generadors de poesia**

1 2 3 4 5

Txema Martínez va guanyar l'última edició del premi Carles Riba

Juvenil

El temps que ens toca viure

Jaume Cella
Il·lustració: Javier Andrada Cruïlla
Barcelona, 2007
Preu: 6,95 euros
Pàgines: 143

1 2 3 4 5

El més petit de tots

■ **Andreu Sotorra**

Sovint els grans fets històrics s'expliquen millor des de petites experiències personals que no pas a través de documents que amaguen interessos polítics de cada moment. Aquesta novel·la de Jaume Cella (Barcelona, 1949) n'és un cas. Situada a la rereguarda de Barcelona durant la Guerra Civil, l'autor retrata la situació d'una família que, per extensió, podria ser la situació de tantes altres famílies catalanes sense cap possibilitat de fugida.

Una àvia és el braç fort de la família, un cop el marit ha mort, el fill és al front i la jove mor en un bombar-

Jaume Cella ha publicat una novel·la sobre la Guerra Civil

deig. Només li queda el nét per tirar endavant, malgrat que passa els seus moments de desesperació i de deixar-ho tot, sota la desconfiança que el fill torni viu de la primera línia del front.

Novel·la que renuncia a l'acció i a l'aventura en temps de guerra del més petit de la família. Ben al contrari, l'autor elabora un relat en tercera persona però que en molts moments pren un caràcter de monòleg interior donant veu a l'àvia amb reflexions o confessions en veu alta davant el retrat del seu marit difunt.

Fa la impressió que l'autor s'ha vist dominat més pels sentiments del record d'un temps no viscut per ell, però que sí que l'ha influït direc-

tament a través de l'herència familiar, que no pas per la temptació de crear una ficció literària des de la imatge mítica dels nascuts a la postguerra que va tocar de viure als seus pares.

El resum que en fa l'il·lustrador

Un altre apropament a la memòria històrica que l'il·lustrador Javier Andrada ha resumit en unes làmines realistes, amb escenes casolanes de personatges arran de poble i amb una imatge destacada a coberta que és la recreació d'una de les fotografies que han fet llegenda històrica: la d'un milicià amb corretjam, manta i fusell al coll, camí del front, amb el fill petit a coll.*

JORDI GARCIA